

Val '94

Vit skulu býta arbeiði rættvísari

» - Vit eiga fullkomiliga at broyta hugburð um arbeiði. Vit eiga at leggja arbeiðsmarknaðin øðrvísi til rættis, soleiðis at arbeiðsbýti verður ein náttúrligur partur. Ein skipan, sum hevði bót munandi í hesum sambandi, var ein farloyvis-skipan!«, sigur Eiríkur Lindenskov m. a.:

Vantandi politiskur vilji er orsøkin til, at okkara arbeiðsloysstrygging ikki hevur nóg mikið av peningi í kassanum í dag. Tað tók 50 ára stríð, til vit at enda finga eina arbeiðsloysissskipan. Hugburðurin hevur altíð verið tann, at ein skipan við arbeiðsloysisstúðli elvir til arbeiðsloysi.

Men svár kreppa skuldi til, fyrr enn skipanin var sett í verk, og í dag vilja allir flokkar eiga lut í skipanini - og allir siga seg vilja bota um hana.

Farloyvissskipan - nýggjur hugburður

Tað er púra greitt, at besta loysnin fyri skipanina er, at vit skapa fleiri arbeiðs-pláss. - Men eins greitt er tað, at vit fáa ikki bæst arbeiðsloysisnum frá degi til dags. Tí eiga vit at seta onnur tiltøk í verk, soleiðis at tey arbeiðsloysis eisini fáa møguleika at koma út á arbeiðsmarknaðin.

- Her er tað, at vit eiga at broyta hugburð fullkomiliga. Vit eiga at leggja arbeiðsmarknaðin

heilt øðrvísi til rættis, soleiðis at arbeiðsbýti verður ein náttúrligur partur. Ein skipan, sum hevði bót munandi í hesum sambandi, var ein farloyvis-skipan.

Nú er arbeiðsloysi eitt lutvíst nýtt fyrbrigdi her í landinum, men har fyri nýttist okkum ikki at fara um ánná eftir vatni. Vit kunnu bert kanna, hvussu onnur lond hava gjørt - lond, sum í mannaminni hava havt arbeiðsloysi. Í grannalondunum varð tosað - eins og her, um at loysnin var at skapa fleiri arbeiðs-pláss. Sjálvandi er tað so - eingin ivi um tað. Men vit megna tað bara ikki frá degi til dags, og tí mugu vit gera aðrar skipanir, soleiðis at fólk ikki koma at liggja ímillum.

Læra av mis- tøkunum hjá øðrum

Aðrástadi tósa tey um »tað gloymda ættarliðið«. Hesi eru tey ungu, sum ongantíð finga nakað arbeiði. - Tað er greitt, at einki er so niðurbrotandi, sum at merkja, at eingin hevur brúk fyri tær. - Í

Føroyum hava vit alt ov lítið at bjóða okkara ungdomi, ið kemur úr skúlanum. Vandin er eyðsæddur longu nú, tí tað er longu stórir bólkur av ungum, sum eftir hondini kann nevast »langtíðararbeiðs-leys«.

- Undir endurreisningini av samfelagnum mugu vit hava hetta í huga. Vit skulu so vítt gjørligt tryggja øllum ungum eitt arbeiðs- ella undirvísingartilboð. - Vit mugu ikki gera somu mistøk sum hini londini, sum í dag hava ein stóran bólk av fólkum - vaksnum fólkum, sum ongantíð hevur verið á arbeiðsmarknaðinum. Vit mugu læra av mistøkunum hjá hinum.

Krevur solidaritet

- Men skulu vit seta eina farloyvissskipan í verk, so krevur tað solidaritet frá teimum, sum hava arbeiði. Tey kunnu tað fara í farloyvi í styttri ella longri tíð. Í hesum tíðarbili kunnu tey so fáa útgjöld eina upphædd, svarandi til hægstu ALS-veiting. Hetta er sjálvandi ein

minni inntøka, men samstundis kunnu aðrar útreiðslur verða spardar, eitt nú ferðaútreiðslur, barnansing o. s. fr.

Fyrimunir eru fleiri við slíkari skipan:

- Hin arbeiðstøki bótir um inntøkugrundarlagið til ALS
- Forvinnur pening.
- Verður við í sosiala felagsskapinum á arbeiðs-plássinum.
- Fær aftur tilkynni til arbeiðsmarknaðin.

Tann, sum fer í farloyvi hevur eisini fyrimunir:

- Hann kann taka eitt »sabbatsár« við løn (nøkurlunda hægstu ALS-veiting)
- Kann leingja barnsbúðarfarloyvið
- Sparir stovnspláss
- Meiri tíð til familjuna
- Kann eftirútbúgva seg o. s. fr.

Fáa annað burtúr

Treytin er sjálvsagt, at skipanin er sjálvboðin, og at solidariteturin er drivmegin. - Men vit fáa eisini annað burtúr úr hesum: - Vit kunnu skipa fyri

skeiðum av ymsum slag, eftirútbúgving, fakligt arbeiði kann gerast, politiskt arbeiði kann gerast, andaligt arbeiði, ítróttararbeiði o. s. fr.

So kunnu vit spyrja, um ALS og forsorgarlógin hava ráð til eina slíka skipan?

Hetta er sjálvandi ein trupulleiki, sum má takast við, tá bjargingarætlanin skal leggjast seinni í ár, tá samráðingarnar verða tiknar upp aftur við danir. Tað almenna má trádka til, tí vit kunnu ikki lata heil ættarliðið verða gatað. - Vit hava ikki ráð til tað. Vit eiga eisini at minnst til, at kreppan og arbeiðsloysi fyrst og fremst gongur út yvir ungdomin, og at ein í-løga í ungdomin er ein í-løga í framtíðina. Lata vit bara til standa, so brennur alt samfelagið saman fyrr

Skulu vit seta eina farloyvissskipan í verk, so krevur tað solidaritet frá teimum, sum hava arbeiði.

ella seinni.

- Men tey glataðu - tey, ið ikki sleppa til arbeiðis, eiga at verða hjálpt. Teirra støða er akutt. Eru vit eitt demokratiskt og menniskjansligt fólk, so eiga tey vælþjargaðu at hjálpa teimum gataðu - tá vísa vit sanna solidaritetin.

Hjá summum er ov nógv frítt ein trupulleiki hjá øðrum ein mangulvøra. Í arbeiðsloysisstíðum er loysnin uppløgd: Laið okkum bíta arbeiði!

Eiríkur Lindenskov

Sambandsflokkurin – nýskapan???

So stóð val aftur fyri durum. Og nú hava vit enn einaferð møguleikan at fara á val at velja og vraka ímillum bæði listar og fólk.

Spennandi verður at vita, hvørja stóðu fólk taka hesu ferð.

Allar veljarakanningar siga, at sambandsflokkurin verður tann stóri sigursharinn - so teir kenna seg ivaleyst heilt tryggjar. Men veljarakanningarnar siga eisini, at ein heilt stórir partur av veljarafjöldini (50%) enn ikki hevur tikið stóðu.

Onki lógið í tí. Sjálvandi eru fólk í villareid. Men eru øll ikki tað - meir ella minni, hvørja ferð val er???

Øll ganga og grenja um ta

sitandi samgongu og lova ílt upp undir hvørt einasta val. Soleiðis vil tað altíð verða. Men tað vísir seg eisini at hesi somufólk, sum rópa harðast, tey fara »hann hjálpi tú mær« á val og velja tann sama flokk ella mann, sum tey hava gingið og bannað yvir í 4 ár!!! Lógið, lógið!!!

Vit hava øll somul møguleikan - sum oftast 4. hvørt ár - at vísa okkara óngd við tann færdapoliitikkin við at velja onnur fólk ella aðrar flokkar enn tey, sum vit meina hava stýrt ov illa.

Ovurnýtslan í 80'unum er í focus sum ongantíð áður, og allir sum ein geva hinum ábyrgdina av færdapoliitikkinum og tí stóðu, sum vit eru

komin í.

Men allir, sum hava sitið í teim góðu árunum, hava sína ábyrgd, sjálvt um javnaðarflokkurin fær æruna av øllum, sum farið er fram.

Men javnaðarflokkurin hevur ongantíð sitið einsamallur í Tinganesi. Teir mugu nú altíð hava aðrar við sær, tá ein avgerð verður tikin. So ábyrgdin kann ikki bara liggja hjá hesum flokki, sjálvt um hann hevur sitið við leiðsluni í so og so nógv ár. Javnaðarflokkurin hevur ikki kunnað gjørt nakað einsamallur. Tað mugu øll skilja.

Stóðan í hesum landi er syndarlig sum hon er. Men er tað nakar her á landi, ið veruliga trýr at tað verður

betri á hesum klettum, um sambandsflokkurin og fólkaflokkurin koma fram- at???

Fyri tað fyrsta duga sambandsmenn ikki at arbeiða saman við øðrum - tað hava teir víst ferð eftir ferð. Teir hava hótta, Gud viti hvussu ofta - við at slíta samgonguna, tá teir hava sitið har í nakrar krákmán- aðar.

Nú bjóða hesir garpar seg fram við nýhugsan/nýskap- annan bæði líkt og ólíkt.

Forbarmi seg fyri nýhugsan, teir leggja til brots við. Teir gomlu garparnir, sum hava sitið í ein heilan mansaldur - og har ein stakk halan millum beinini og hvarv, tí hann visti hvønn

veg tað gekk - bjóða seg nú fram aftur. Nýhugsan so tað forslær.

Teir somu, sum dansaðu um gullkálvin í 80'unum, men sum siga seg onga ábyrgd hava av tí, sum fram er farið.

Kann ikki fáa meg at trúgva, at Føroya fólk »hoppa upp á« hesar garpar.

Nýhugsan - ja hatta kann kallast nýhugsan hjá sambandsflokkinum - tí teir skulu aftur í tíðina sum vanligt. Og koma teir framst, so verða vit við vissu bombarderað nógv, nógv harrans ár aftur í tíðina.

Er alt skorið inn á bein sum er, ja - so fara teir so langt sum at telja av bein-

inum, so onki verður eftir.

Alt, sum er alment, verður knúst. Sjúkrahús, skúlar og annars allar almennar tænastur fara í sor - so saman við fólkaflokksins lovfirnis av lønarniðurskurdi, verður hetta land til eina tóma, deyða oyðimørk.

Nei, øll út, sum bara ganga og grenja og ikki vita hvat tit skulu velja, gevið øllum teimum gomlu garpunum, sum dansaðu samba um gullkálvin í 80'unum, durafjórðinginn og veljið fólk inn, sum ongi lík hava í lastini, at stýra hesum landi.

Elsa M. Davidsen